

**Vademecum Sive Praxis Opera Quotidiana Aliaque ritè
peragendi, & per ea salutem & perfectionem propriam, ac
proximi, instituto Societatis Jesu conformem assequendi**

De crebrâ per diem mentis in Deum elevatione ex omnibus, quæ per
sensus attinguntur, animæque potentiis se objiciunt

Limpens, Ferdinand

Coloniæ Agrippinæ, 1744

Scientifici in specie.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54773](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54773)

220 *Pars secunda de elevatione
litteras.* Per numeros intelligi possunt iniqui
calculi iudicum cauponum, mercatorum Per
negotiationes fraudes intercurrentes. Per litte-
ras scientiæ. His, si non abuteris, fraudibus
autem iniquisque calculis cares, & hoc sensu
litteraturam non cognoscis, cælum erit merces
tua.

Scientifici in specie.

Grammatici.

Cum deberetis esse Magistri propter sempiterna
(sive ob tot annorum instructiones in semita
virtutis) rursus indigetis, ut doceamini (ut
pueri grammatici) que sint elementa exordii ser-
monum Dei. Hebr. 5.

O quanta est veterum blasphemia gramma-
maticorum!

Qui declinandum nos docuere Deum,

Poëta.

Confiteamur nomini sancto tuo, & exultemus
in carminibus. 1. Par. 16. Immisit in os me-
um canticum novum (sacrum Enthusiasticum
Poëticum) carmen Deo nostro. Pl. 39. Acetum
in nitro, qui cantat carmina cordi pessimo. Prov.
25. Sicut enim acetum in nitro, id est, cum
alumine seu sale [nam. salis & nitri, quod &
sal petraë vocatur, vicina valde natura est, &
proprietas consimiles] in aures instillatum
earum sordes & purulentiam expurgat, cinnitum
sonitusque teste Galeno sanat, ulceribus me-
detur.

detur, sic qui cantat carmina cordi pessimo; id est, sic vir prudens verbis suis industriè & artificiosè compositis medetur cordi quantumcunque malè affecto, & pessimè constituto. *Quomodo pulchras frustra habes claudus tibias, sic indecens est in ore stultorum* [quales sunt sordidi Poëtæ] *parabola.* Prov. 26. Sive carmen alias non inelegans. *Os lubricum* (maximè obscœni Poëtæ) *operatur ruinas.* Ibid. Animarum scilicet, quia plurimi adolescentes seducuntur ingeniosis, & simul impuris versibus. Tu Poësin tuam applica ad eorum animas igne sacro accendendas, ut verè dicere possis: *Est Deus in nobis: agitante calescimus illo.*

Musici.

Quia & Poëta & Musicus canit, & excellens Poëta ac Musicus obnoxii sunt Enthusiasticis; non videntur ab invicem separandi. Author musices dicitur fuisse Lamechi filius Jubal, unde *to jubulare* quidam derivant, eamque in officina Tubalca in fratris sui primi fabri per diversos sonos ictuum mallei adinvenit. *Gemma carbunculi in ornamento auri, & comparatio Musicorum in convivio vini. Sicut in fabricatione auri signum est smaragdi, sic numerus Musicorum in jucundo & moderato vino.* Eccl. 32. Et quam vim non habet musica? cùm in cunis puer vagire incipit: continuò nutriculæ cantantis voce sopitur. Etiam modulatio aliqua rudis in omnibus fermè operibus laborem

allevat. *Hinc alta sub rupe canet frondator ad auras* teste Virgil. imò certæ nationis milites tormentum famis cantu mitigant. Nec tantum homines delectat musica, sed & irrationabilia animalia. Muli tintinnabulorum sonitu delectantur, & equi tubarum clangore arrecti incertamen ruere ardent. Sed quid in terris hæremus, dum de musica loquimur. *Concentum cæli dormire quis faciet?* Job. 38. Concentus, quem motu suo cæli inferiores faciunt, sed vel maximè in cælo empyreo canticum, quod cantant virgines sequentes agnum Apoc. 14. Pertinet ad gaudia accidentalia Beatorum. Quomodo delectet cælestis musica, etiam instrumentalis; expertus est S. Franciscus Seraphicus, cum enim Angelus ad eum mœstum exhilarandum vel semel leviter perstringeret chelyn, rogavit eum Sanctus, ne alterâ id vice faceret; eò quòd aliàs præ nimio cordis jubilo ei halitus intercludendus, & ipse certò moriturus esset. Amor genuinæ musicæ sive harmoniæ signum est prædestinationis. *Tu hanc non impediās musicam.* Eccl. 32. Musicæ peculiaris laus est, quod in templis Dei laudes concinat, & fideles ad Dei servitium excitet. *Laudent nomen ejus in Choro, in tympano & psalterio psallant ei.* Pl. 149. *Hymnus omnibus Sanctis ejus, filiis Israel, populo appropinquanti sibi.* Pl. 148. *Laudate eum in sonitu tubæ, laudate eum in psalterio & cythara, laudate eum in tympano & choro, laudate eum in chordis & organo, laudate eum in cymbalis jubilationis (tutti in instrumentis) Omnis spiritus* (tutti)

(tutti in vocibus) laudet Dominum. Pl. 150. *Exultate iusti in Domino, rectos decet collaudatio, confitemini Domino in cythara, in psalterio decem chordarum psallite illi. Cantate ei canticum novum, benè psallite ei in vociferatione.* Pl. 32. *Confitebor tibi in cythara Deus meus, quare tristis es anima mea, & quare conturbas me?* Pl. 32. Optimi Musici sæpè sunt melancolici, *alegro* sæpè etiam nolunt cantare rogati. *Alegro* qui cito dat bis dat. Si excellens Musicus sit singularis & exotici ac pertinacis vel inflati genii, vitium hominis est non artis, nam & in aliis sæpè artibus excellentes non sunt sortiti animam & indolem bonam, in quibus ideo medicriter versati sæpè sunt gratiores & utiliores quàm Magistri in arte. Leopoldus Imperator magnus musices amator instigatus, ut quanto-cyus castratos suos expelli ex aula juberet, eò quòd ipso etiam præsentè interpellati noluis- sent canere, respondit: *Habt Gedult, es seynd nur halbe Männer.*

Tria præcipuè sunt observanda Musicis 1. *in templo*, ut, dum canunt Dei laudes, non ipsi laudari appetant, & pascantur fumo inanis gloriae. 2. *domi*, ut juxta vetus adagium *cantores amant humores*, habitum se ingurgitandi non acquirant. 3. *foris*, & in confortio aliorum, ut non canant scurrilia obscœna, aut Veneris sint mancipia.

Et quia otium est pulvinar Diaboli. Magni Domini habeant Musicos, qui simul in arte alia vel scientia aut servitiis in aula præstandis occu-

pati sint. Nil sanè dolendum magis, quàm si
 musicus aut cantatrix, quòd aliquoties per an-
 num canat, accipiat salarium aliquot millium
 imper. annuum & majus eo, qui pro admini-
 stratione justitiæ felici, & exacta populorum gu-
 bernatione noctu diuque laborat. Ubi canta-
 trix vox est prætereaque nihil, & utinam non
 sapè aliquid præterea.

Rhetores, Candidati eloquentia sacra & profana,

Nolite multiplicare loqui sublimia gloriantes.
 1. Reg. 2. Ipse tanquam imbres mittet elo-
 quia sapientia sua. Eccl. 39. In lingua, sapientia
 dignoscitur, & sensus, & scientia, & doctrina in
 verbo sensati. Eccl. 4. Boni scilicet Oratoris &
 Concionatoris. Mors & vita in manibus lingue.
 Prov. 18. eloquentis Oratoris; qui populum
 & ad vitam & ad mortem æternam potest per-
 ducere. *Circumvenimini vento doctrina.* Ephes.
 4. Erit tempus, cum sanam doctrinam non susti-
 nebunt, sed ad sua desideria coacervabunt sibi
 Magistros (Lutherum ejusque asseclas, novum
 Evangelium, quod v. g. sola fides justificet, &c.
 protrudentes) prurientes auribus, & à veritate
 quidem auditum avertent, ad fabulas autem con-
 vertentur. 2. Tim. 4. Sic & plebs attrahitur lu-
 dicris narratiunculis, quæ tamen Majestatem
 verbi divini prorsus dehonoraunt. *Habentes do-
 nationes secundum gratiam, qua data est nobis,
 sive qui docet in doctrina, qui exhortatur in ex-
 hortando, odientes malum, adherentes bono.*
 Rom.

Rom. 12. *Qui fecerit & docuerit, hic magnus vocabitur in regno celorum. Matth. 5.*

Philosophi.

Gentiles Philosophi cum cognovissent Deum, non sicut Deum glorificaverunt, sed evanuerunt in cogitationibus suis, & obscuratum est insipiens cor eorum, dicentes enim se esse sapientes stulti facti sunt. Propter quod tradidit illos in desideria cordis eorum in immunditiam, ut contumeliâ afficiant corpora sua in semetipsis, qui commutaverunt veritatem Dei in mendacium. Rom. 1. Idem contigit viris doctis nimium scientiâ suâ inflatis, & postmodum à religione & ordine apostatis. *Dic sapientie soror mea es, & prudentiam voca amicam tuam, ut custodiant te à muliere extranea, & ab aliena, que verba sua dulcia facit.* Prov. 7. Nam sine castitate vana est professio sapientiæ, sicut & sine humilitate, quia scientia inflat 1. Cor. 8. *mundum tradidit disputationi eorum* (Philosophorum arcana naturæ perscrutantium) *ut non inveniat homo opus, quod operatus est Deus ab initio usque ad finem.* Eccl. 3, & quomodo hæc inveniet Philosophus, qui ex una ala muscæ, an constet partibus infinitum divisibilibus, ex indole seu essentia materiæ primæ, quantitatis, substantiæ, prout ab accidentibus contradistinctæ &c. non potest se extricare, & quò plus in scientia naturali proficit, eò minus se scire animadvertit novas semper inveniens difficultates. *Si quis se existi-*

mat scire; aliquid nondum cognovit, quemadmodum oporteat eum scire. 1. Cor. 8. Hinc Salomon, qui ex Philosophia sua naturali sive Physica disputavit super lignis à cedro usque ad hyssopum, qua egreditur de pariete, & disseruit de jumentis & volucris, & reptilibus, & piscibus. 1. 3. Reg. c. 4. Hic inquam Salomon ita loquitur Eccles. 1. *Proposui in animo meo querere, & investigare sapienter de omnibus, que sunt sub sole. Hanc occupationem pessimam [difficilem, laboriosam, & quæ non fatiat] dedit Deus filiis hominum, ut occuparentur in ea. Item ibid. Dedi cor meum, ut scirem prudentiam atque doctrinam, erroresque & stultitiam, & agnovi, quod in his quoque esset labor, & afflictio spiritus, eò quod in multa sapientia multa sit indignatio, & qui addit scientiam, addit & laborem. Quod multa sæpè sit indignatio, advertere potes; dum in æstu disputationum sunt Philosophi aliqui; oppugnant, propugnant, & ita clamant; ut unus alterum præveniat, nec se invicem propriè intelligant. Qui prius respondet quam audiat, stultum se esse demonstrat & confusione dignum. Prov. 18. Interim sapientiam omnium NB. antiquiorum exquiret sapiens. Eccl. 39. Philosophus, & ad novitates non inclinabit; quia & hæc, ad declinandas difficultates v. g. de materia prima formis substantialibus accidentibus absolutis modalibus, quantitate, &c. occurrentes inventæ, & solidè examinatæ deprehenduntur pluribus esse difficultatibus obnoxia, imò sæpè periculosa in fide. Et tu ne despicias [novita-*

vitates sectando] *narrationem Prasbyterorum*
[sive Seniorum] *& sapientium, & in proverbiiis*
eorum conversare. Ab ipsis enim disces sapien-
tiam, & doctrinam intellectus, & servire Mag-
natis sine querela. Eccl. 8. *Omnis doctrinæ, in-*
tellectus certè basis & fundamentum est genui-
na Philosophia. Sed nec genuinus est Philoso-
phus, nec in quocunque demum scibili benè
fundatus. Si teneas cum Academicis pro &
contra disputantibus sine certa aliqua resolutio-
ne. Vel cum Scepticis putantibus impossibile
esse, ut pro certo quid affirmetur. Vel cum
Scotinis sive tenebrosis in suis conceptibus. Vel
cum Cynicis sive caninis ob mordacem linguam
ità cognominatis.

Medici.

M*edice cura te ipsum. Luc. 4. Amicus fide-*
lis medicamentum vita & immortalitatis.
Eccl. 6. *Altissimus creavit de terra medicamen-*
ta, & vir prudens non abhorrebit illa, ad agni-
tionem hominum virtus illorum. In his curans
mitigabit dolorem, & unguentarius faciet pig-
menta suavitatis, & unctiones conficiet sanitatis.
Fili in tua infirmitate ne despicias te ipsum, sed
ora Dominum, & ipse curabit te, da locum Me-
dico [morem gere ipsius præscriptionibus]
Etenim illum Dominus creavit, & non discedat à
te, quia opera eius sunt necessaria. Honora Me-
dicum propter necessitatem, à Deo est omnis me-
dela, qui delinquit in conspectu eius, qui fecit
K 6 *eum,*

cum, incidet in manus Medici, Eccl. 38. Sic morbi sæpè immittuntur in pœnam peccati. Omnis Potentatus brevis vita, languor prolixior gravat Medicum, brevem languorem præcedit Medicus. Eccl. 10. Febriculam curare potest plerumque, sed nisi valdè excellens sit; & reapse expertissimus, non curabit graviores morbos. Egrotavit Asa dolore pedum vehementissimo (in Hebræo & Græco additur) usque ad supra, nempe ad caput. Dum enim podagricus humor caput impetit, dolorem ciet vehementissimum, & mortem accelerat) & nos in infirmitate sua quæsit Dominum, sed magis in Medicorum arte confusus est. 2. Par. 16. Stultus hic erat podagricus. Unica enim in tali morbo salutaris medicina est refugium ad Deum, cum plena in sanctissimam ejus voluntatem resignatione, & ferrea patientia. Et si habeat sine sua culpa ex frigore vel sanguine hæreditario, & multò magis, si propria sua culpa ex Bacho, Venere vel ira habeat. Poëta in solatium tale quale ei, cui vinum immoderatè sumptum delicatam hunc accersivit hospitem, sic accinit:

Per quod quis peccat, per idem punitur & ipse,

*Ast est in membris versus hic ordo tuus,
Gustus peccavit, tactus punitur acerbè
Humida deliquit lingua pesque luit.
Ceu si delirant Reges plectuntur achivi
Delictum capitis subdita membra launt*

Mulier quadam in Medicos erogaverat omnem substantiam suam, nec ab ullo potuit curari. Luc. 8. Attractu vestimenti Christi curata est. Hanc fiduciam imitare in infirmitate tua, dum in ea ipso corpore JESU Christi cibaris. Lucas Medicus carissimus Coloss. 4. hunc cum sanctis aliis Medicis Cosma Damiano in compatronum elige. Cæterum ille Medicus mihi carissimus est, qui tentata obiter arteria non mox præscribit aliquid, & si unum non juvet, mox præscribit alia, ut intra breve tempus plurima vitrea vascula cubiculum ægroti exornent. Sed qui theoriæ cum primis ex fundamento gnarus dein experientia non vulgari expertissimi titulum meritis cautè & providè procedit, temperamentum ægri, originem, occasionem morbi, &c. perferutatur, & sæpè ac diu ei assidens symptomata omnia observat. Talis non tam crebrò cœmiteria pinguefacit diversus ab eo, de quo Martialis canit:

*Nuper erat Medicus, nunc est Vespillo Diaulus,
Quod Vespillo facit, fecerat & Medicus.*

Hypocrates inde maximam medicinæ scientiam acquisivit, quòd remedia selegerit, quæ ex usu tunc temporis adnotata erant in tabellis, in templis Deorum tutelarium pendentibus. In iis enim homines remedia, quibus ab hoc illove morbo curati fuerant, solebant accuratè describere. Fatale ægro est consilium Medicum teste Plinio: Dum misera sunt sententiarum concertationes nullo idem consente. Hinc illa infelicitis monumenti Cæsarea inscriptio turbâ Medicorum perii.

Apothecarii, Chirurgi.

Salubrem de miseria hominis reflexionem facies, si in Apothecis tot videas vascula amoret sanitatis sumenda licet naturæ adversantia. De quibus præter ea sæpè cum veritate dici potest *mors in olla*, & in cubiculis Chirurgorum tot instrumenta, quibus brachia, pedes hominis refecantur, vel in parte hac illa corporis fit apertura ad eximendum è vesica lapidem, vel ipsum hominis cranium aperitur. Essent plures in urbibus periti Chirurgi, si externi sine magnis expensis ob artis suæ excellentiam tribui incorporarentur, & Chirurgorum in urbibus filii parentibus succedentes, non contenti, quòd barbam radere possint, per multos annos in castris vel magnis hospitalibus in arte sua se præviè excoluissent.

Jurista, Advocati.

Tot Sanctos non numerant, quot Medici, sed omnes *Advocatum habemus apud Patrem JESUM Christum* 1. Joan. 2. Cave ne ex Advocato fiat tibi Judex irreconciliabilis. *Ubi est corpus [Juris] ibi congregantur & aquila.* Matth. 24. ingeniorum. Nolim joculari cum viris gravibus trito illo *S. Ivo Advocatus & non latro, ô res stupenda!* sed oro Deum denuò, ut à Principibus ac Magistratibus *genuini legum Sacerdotes* seligantur, iisque de tali provideatur
sala-

salario, ut honestè juxta statum suum vivere, & suis quoque prolibus providere possint. Pudendum sanè est, quòd Morioni adulatori aut rebus vanis, nè dicam malis tam multa impendantur millia ab exhaustis ad sanguinem usque subditis provenientia, & non dentur convenientia legum administris, ex quorum studiis ac laboribus regna & ditiones feliciter gubernari debent stipendia.

Pudendum etiam & dolendum est, si Juristæ, Advocati, Judices maligni dentur, de quibus dicitur II. 24. *Terra infecta est, quia transgressi sunt leges, mutaverunt jus, nempe mutægra cum murva* (lege retrogradè) *faciunt rectissima curva. Dexteræ eorum repleta est muneribus. Pl. 25.* Et hinc sinistra judicia. *Injustitias manus vestre concinnant, in corde iniquitates operamini. Pl. 57.* Dum assumitis causas non fundatas, & vanitæ ac ingenio vestro adversarium à puncto principali dextrè abducitis. *Filiis vestris mandate, ut faciant justitias & eleemosynas. Tob. 14.* Et sic eritis de familiis benedictis à Domino. *Nam propter veritatem & mansuetudinem, & justitiam deducet te mirabiliter dextera tua. Pl. 44.* Qua componis acta vel scribis sententiam: *Beati, qui custodiunt judicium, & faciunt justitiam in omni tempore. Pl. 105.* Sine respectu humano & erga omnes æqualiter. *Beati qui esuriunt & sitiunt justitiam.* (aliis administrandam primo quoquo tempore, non differendam, ut eò magis exhauriantur bursæ clientum) *quoniam ipsi saturabuntur. Matth. 5.* Temporalis etiam be-
diti-

nedictione. Sæpè Advocatus lucri causa assumit causas clientum, quas benè agnoscit non esse fundatas. Ille tamen, qui nomen habet, quòd non assumat causas nisi benè fundatas, & in dubiis conetur partes componere, plus illo lucrabitur, & semper plures clientes accipiet. *Bonum mihi lex oris tui super millia auri & argenti. Melius est nomen bonum quàm divitiæ multa. Super aurum & argentum gratia bona.* Prov. 22. Sive benevolentia Dei ac honestorum hominum.

Sunt qui carpunt Germanos, quòd præ aliis nationibus plerumque filios suos non tantùm applicent studiis inferioribus, sed & Juristas ac Doctores ex iis facere velint. Meum non est, sed illorum theses desuper defendere. Hoc tamen puto, quòd multas inutiliter pecunias profundant parentes pro filiis suis in studio juridico, si ingenio non excellent. Nam ex hujus defectu vel postmodum omnes nummi in casum dilapidati sunt, vel si indocti ob nervum, quem habent, ad officia honorifica, in quibus exacta juris notitia requiritur, promoveantur: id nocet communi bono & privato, ut supra memini.

Theologi.

Corpus quod corrumpitur, aggravat animam, & terrena inhabitatio deprimit sensum multa cogitantem, & difficile estimamus, quæ in terra sunt (investigare v. g. naturas rerum, materiam, for-

formas) & qua in prospectu sunt, invenimus cum labore. Qua autem in calis sunt (Fides ac Theologia nos docet circa SS. Trinitatem, Incarnationem Verbi, concordiam libertatis humanæ cum efficacia gratiæ, Prædestinationem, &c.) Quis investigabit? sensum autem tuum (de his, & aliis Theologicis quæstionibus) quis sciet, nisi tu dederis sapientiam, & miseris Spiritum Sanctum tuum de altissimis, Sap. 19. Quis hominum poterit scire consilium Dei [hæc illa ut infallibilia media ordinantis] aut quis poterit cogitare quid velit Deus. Ibid. Sive qualia ejus decreta sint circa prædestinationem, & quid sint præter Deum decreta ejus libera. O altitudo divinarum sapientia & scientia Dei! quàm incomprehensibilia sunt judicia ejus, & investigabiles viæ ejus. Quis cognovit sensum Domini? aut quis consiliarius ejus fuit? Rom. 11. Interim fundatus est Theologus, qui in difficillimis quæstionibus scit versutias sermonum [à statu quæstionis abducentes vel Hæreticorum sophismata] & dissolutiones argumentorum. Sap. 8. In quibus cardo rei vertitur, & maximæ sunt difficultates, & sic loquitur cum pondere & mensura: Magnus qui hanc invenit sapientiam & scientiam (maximè dum) timor Dei super omnia se superposuit. Eccl. 25. Et juxta illud Eccl. 32. Noli extolli in sapientia tua. Est humilis, servatque illud Rom. 12. Non plus sapere, quàm oportet sapere: sed sapere ad sobrietatem, sive ad fundamenta fidei solidiùs adstruenda. Talium Theologorum studium fundamentum est Ecclesiæ. Et hinc id
adeo

adeo abominantur Hæretici ; quī, quā diu id
 floret, non possunt fidei Catholicæ fundamen-
 ta succutere. Catholici, à quorum crisi etiam
 libera non est Theologia Scholastica, vel sunt
 indocti & horum crisis æstimanda non est, nam
 ars quævis aut scientia non habet contemptores
 sui, nisi ignorantes. Vel sunt docti, & si hi
 procedant solidè, bonūque purè commūne
 quærant, non laudabunt integra impleri folia,
 & plurimum insummi temporis inutilibus specu-
 lationibus, vel etiam captari novitates. Sed juve-
 nili ardore decocto & jam per multos annos ex-
 ercitati optabunt plus insummi temporis in qua-
 stionibus utilioribus benè enodandis ex D. Tho-
 ma aliisque probatis autoribus. Idem etiam
 viri sentiunt plus debere impendi temporis in
 refutandis erroribus Sectariorum nostri tempo-
 ris v. g. de gratia, libertate hominis, &c. quam
 veteribus jam plerumque obsoletis. Dein cum
 ad Parochias aliaque Ecclesiastica munitia promo-
 vendi bonum debeant habere fundamentum
 in Theologia morali Polemica jure Canonico
 & S. Scripturæ scientiâ, optant omnes bono
 communi intenti ; ut hæc omnia ita tradantur
 ut intra triennium v. g. diligens discipulus sal-
 tem tale in iis fundamentum ponere poterit,
 ut se ipsum postea studio impigrè continuato ul-
 terius perficere valeat. Superi boni ! ars lon-
 ga vita brevis, & tamen aliqui studia ista ita tra-
 ctant, ut intra viginti annos nequidem uni illo-
 rum finem imponerent. Et qualem tunc Disci-
 puli habebunt fructum ex studio v. g. bienniali
 scient

scient aliquid de una v. g. materia, titulo, libro, & ex cæteris nihil.

Demum omnes ingenui & pacis amatores unicè optant; ut in sententiarum de rebus, in quibus partem in utramque opinari licet, discrepantiâ optata semper maneat religiosos maximè inter viros animorum concordia. Et ut, cum ingenii exercendi causâ æstus disputationum fervet, quilibet adversæ partis fundamenta solidè conetur perscrutari, atque sic ex disputatione redire doctior, imò & capacior ad hostes Ecclesiæ debellandos in quacunque demum materia. Eò autem non devenitur, dum sub obscuris terminorum quasi sesqui pedalium involucris propugnantur, oppugnantur theses, inter clamores acutiorum jaciuntur verborum spicula, nec ad proximiorum veritatis agnitionem via sternitur. Sed quisque in suâ, vel ab aliis sibi impressâ sententiâ animum obfirmavit: sive adversæ partis fundamenta penetraret, aut elidere valeat, sive non. Jansenius scribens de gratia, dum fidelis ejus Collega du Vergier ad S. Cyrianum Abbas tractatum de Sacramentis elucubrabat, in quadam ad eum epistola, nil optat magis, quàm ut in Ordine aliquo Religioso schola quædam sua amplecteretur placita. Sic enim eâ immortalitate donatum iri non dubitabat, ut tot aliis miris sententiis hæc felicitas obtigit. Sed laus Deo, licet, ut ex interceptis patuit litteris, gloriati sint Jansenistæ multos Augustini discipulos (hunc honoris titulum sibi arrogant) sub Monachali latitare cucullo, eò
non

non pervenit res, ut ordo aliquis religiosus Jansenii placita suæ scholæ adjungeret. Ergo hâc spe delusi, larvati Augustini discipuli conscriptis de gratiâ victrice, eoque pertinentibus libellis florido ac elegante stylo gallico curiosum muliebrem sexum castris suis adscribere alaborârunt, in quo heroinas invenêre, quæ cum viris pariter famosis caverunt, ne Jansenii Augustinus de gratia oblivionis sepulcro conderetur.

§. 6tus.

Diversa professiones hominum circa mercaturam, opificia, eorum objecta & instrumenta.

Mercatores.

Simile est regnum calorum homini negotiatori, Matth. 13. Negotiamini, dum venio. Luc. 19. Si nundinarum dies præterit, sive tempus à Deo statutum, nil pro cælo ampliùs emendum, aut vendendum restat. An nescitis? quoniam non estis vestri. Empti enim estis pretio magno. I. Cor. 6. Omnes, quæ sua sunt (lucrum interelle) quarunt: non quæ? ESU Christi. Philip. 2. Radix omnium malorum cupiditas. I. Tim. 6. Habentes alimenta, & quibus tegamur (etiam negotiatione cum honesto lucro) his contenti sumus. Nam qui volunt divites fieri, incidunt in tentationem, & in laqueum Diaboli, & in multa desideria inutilia & nociva (v. g. alios decipiendi, quæstum ex usura faciendi) quæ mergunt homi-